

1. Определете магнитната индукция на полето, създадено от безкраен праволинеен проводник, по който протича електричен ток с големина **10 А**, в точка, намираща се на разстояние **5 cm** от проводника.
2. Праволинеен проводник с дължина **20 cm**, по който протича ток с големина **5 mA**, се намира в магнитно поле с индукция **2 T**. Посоката на тока в проводника сключва ъгъл **30°** с посоката на $\vec{B}$. Да се определи големината на силата на Ампер, която действа върху проводника.
3. Коя от посочените формули изразява закона (теоремата) на Гаус за магнитния поток през затворена повърхност?

$$\blacklozenge \oint_S \vec{B} \cdot d\vec{S} = \mu_0 I . \quad \blacklozenge \oint_S \vec{B} \cdot d\vec{S} = 0 . \quad \blacklozenge \oint_S \vec{B} \cdot d\vec{S} = \frac{I}{\mu_0} . \quad \blacklozenge \oint_S \vec{E} \cdot d\vec{S} = 0 .$$

4. Определете големината на магнитната сила, която действа върху електрон, движещ се със скорост **10⁵ m/s** в магнитно поле с индукция **2 T** под ъгъл **30°** спрямо посоката на магнитната индукция.
5. Формулирайте закона на Фарадей за електромагнитната индукция, като дефинирате участващите в него величини.
6. Определете самоиндуцираното напрежение в проводящ токов контур с индуктивност **5 mH**, ако за време **2 s** токът нараства от **0 А** до **3 А**, и енергията на създаденото магнитно поле около проводника.
7. Пресметнете честотата на пружинно махало, в което масата на тялото е **100 g**, а коефициентът на твърдост на пружината е **0,9 N/m**.
8. Резонансната честота на едно принудено трептение е честотата, при която:
  - ◆ собствената честота е максимална;
  - ◆ амплитудата на трептението е максимална;
  - ◆ коефициентът на затихване е минимален;
  - ◆ не се обменя енергия с околната среда.
9. Дайте определение за дължина на вълната и формулирайте връзката ѝ със скоростта на разпространение на вълната.
10. Определете периода и вълновото число на плоска хармонична вълна, ако уравнението ѝ е $y(x, t) = 4 \sin(10\pi(t - x))$.
11. Формулирайте законите за отражение и пречупване на светлината.
12. Линейно поляризирана светлина с интензитет I_p , попада върху анализатор, чиято ос на пропускане сключва ъгъл α с посоката на поляризация на светлината. Интензитетът I_a на преминалата през анализатора светлина е:

$$\blacklozenge I_a = I_p \cos \alpha ; \quad \blacklozenge I_a = \frac{I_p}{2} \cos^2 \alpha ; \quad \blacklozenge I_a = I_p \cos^2 \alpha ; \quad \blacklozenge I_a = I_p \sin^2 \alpha .$$

13. Абсолютно черно тяло е нагрето до температура **127°C**. Определете интегралната излъчвателна способност на тялото.
14. Формулирайте законите за външния фотоефект.
15. Каква е дължината на вълната на дьо Бройл за топче с маса **3,31.10⁻⁶ kg**, движещо се със скорост **10² m/s**?
16. Условието за нормировка на вълновата функция е:

$$\blacklozenge \int_{V_\infty} |\Psi|^2 dV = 1 ; \quad \blacklozenge \int_S |\Psi|^2 dS = 1 ; \quad \blacklozenge \int_{V_\infty} |\Psi| dV = 1 ; \quad \blacklozenge \int_{V_\infty} |\Psi|^2 dV = \infty .$$

17. Неопределеността на координатата на електрон е **10⁻⁸ m**. Определете минималната неопределеност на скоростта му Δv_x по това направление.
18. Електрон преминава от състояние в атома с енергия **-3,53.10⁻¹⁹ J** в състояние с енергия **-6,84.10⁻¹⁹ J**. Намерете дължината на вълната на излъчения фотон.
19. Тяло с маса **20 g** извършва незатихващи хармонични трептения по закона $x(t) = A \sin 2\pi t$.
Определете отклонението и скоростта на тялото в момента от време **1/12 s** и пълната енергия на трептене на тялото, ако амплитудата на трептението е **2 cm**. **(4 точки)**
20. Изведете условието за положението на интерференчните минимума в опита на Юнг. **(4 точки)**

Отговори на теста

- $B = \frac{\mu_0 I}{2\pi a}$, $B = \frac{4\pi \cdot 10^{-7} \cdot 10}{2\pi \cdot 5 \cdot 10^{-2}} = 4 \cdot 10^{-5} \text{ T}$.
- $\vec{dF} = I[\vec{dl} \times \vec{B}]$, големината на силата е $dF = IBdl \sin \alpha$, а за праволинеен проводник с дължина l – $F = IBl \sin \alpha = 5 \cdot 10^{-3} \cdot 2 \cdot 2 \cdot 10^{-1} \cdot \sin 30^\circ = 10^{-3} \text{ N}$.
- $\oint_S \vec{B} \cdot d\vec{S} = 0$.
- $\vec{F}_L = q[\vec{v} \times \vec{B}]$, а големината ѝ – $F_L = qvB \sin \alpha = evB \sin 30^\circ = 1,6 \cdot 10^{-19} \cdot 10^5 \cdot 2 \cdot \frac{1}{2} = 1,6 \cdot 10^{-14} \text{ N}$.
- Формулировка на закона на Фарадей с думи и формула (**индуцираното ЕДН зависи от скоростта на промяна на магнитния поток**, $\varepsilon_i = -\frac{d\Phi_B}{dt}$). Трябва да се дефинира и величината магнитен поток и мерната ѝ единица.
- $\varepsilon_i = -L \frac{dI}{dt}$. В дадения случай – $\varepsilon_i = -L \frac{\Delta I}{\Delta t} = -5 \cdot 10^{-3} \frac{3}{2} = 7,5 \cdot 10^{-3} \text{ V}$; Енергията $W = \int_0^I LI dI = \frac{1}{2} LI^2$. Тъй като токът в конкретния случай се изменя от **0 А** до **3 А**, $W = \int_0^3 LI dI = \frac{1}{2} LI^2 \Big|_0^3 = \frac{1}{2} \cdot 5 \cdot 10^{-3} \cdot 9 = 22,5 \cdot 10^{-3} \text{ J}$.
- $f = \frac{\omega}{2\pi}$, $\omega = \sqrt{\frac{k}{m}}$. $f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{k}{m}} = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{9 \cdot 10^{-1}}{100 \cdot 10^{-3}}} = \frac{3}{2\pi} \text{ s}^{-1} (\text{Hz})$.
- амплитудата на трептението е максимална.
- Определение, мерна единица и формулата $\lambda = vT = \frac{v}{f}$.
- Общият вид на уравнението на плоска хармонична вълна е: $y = A \sin(\omega t - kx + \varphi)$. Коефициентът пред t е кръговата честота ω , а пред x – вълновото число k . Като го сравним с конкретното уравнение: $y = 4 \sin(10\pi(t-x)) = 4 \sin(10\pi t - 10\pi x)$, виждаме, че $\omega = 10\pi$ и $k = 10\pi$. Следователно $k = 10\pi \text{ m}^{-1}$, а $T = \frac{2\pi}{\omega} = \frac{2\pi}{10\pi} = \frac{1}{5} = 0,2 \text{ s}$.
- Формулировка на законите с думи и формули и чертеж с падащия, отразения и пречупения лъч с обозначени ъгли на падане, отражение и пречупване.
- $I_a = I_p \cos^2 \alpha$ – закон на Малюс.
- Закон на Стефан–Болцман за топлинното излъчване $E_T = \sigma T^4$. $T = t^\circ + 273 = 400 \text{ K}$.
 $E_T = 5,7 \cdot 10^{-8} \cdot 400^4 = 5,7 \cdot 256 \cdot 10^{-8} \cdot 10^8 = 1459,2 \text{ W/m}^2$.
- Формулировка на законите.
- $\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mv}$. $\lambda = \frac{6,62 \cdot 10^{-34}}{3,31 \cdot 10^{-6} \cdot 10^2} = 2 \cdot 10^{-30} \text{ m}$.
- $\int_{V_\infty} |\Psi|^2 dV = 1$.
- Съотношения за неопределеност на Хайзенберг $\Delta x \cdot \Delta p_x \geq h$. $\Delta x \cdot \Delta p_x = \Delta x \cdot m \cdot \Delta v_x \geq h$,
 $\Delta v_x \geq \frac{h}{\Delta x \cdot m} \Rightarrow \Delta v_{x \min} = \frac{h}{\Delta x \cdot m} = \frac{6,62 \cdot 10^{-34}}{10^{-8} \cdot 9,1 \cdot 10^{-31}} = \frac{6,62}{9,1} \cdot 10^5 = 0,727 \cdot 10^5 \text{ m/s} \approx 73 \text{ km/s}$.
- Втори постулат на Бор $E_\gamma = hf = |E_2 - E_1|$. $f = \frac{|E_2 - E_1|}{h}$, $\lambda = \frac{c}{f} = \frac{hc}{|E_2 - E_1|}$.
 $\lambda = \frac{6,62 \cdot 10^{-34} \cdot 3 \cdot 10^8}{3,31 \cdot 10^{-19}} = 6 \cdot 10^{-7} \text{ m} = 600 \text{ nm}$.
- Стойността на отклонението (координатата x) в даден момент от време t получаваме като заместим стойността на t в уравнението на трептението (закона за движение):

$x\left(\frac{1}{12}\right) = A \sin\left(2\pi \cdot \frac{1}{12}\right) = 2 \cdot \sin \frac{\pi}{6} = 1 \text{ cm}$. За да намерим скоростта в даден момент, трябва първо да

намерим закона за скоростта: $v(t) = \frac{dx}{dt} = 4\pi \cos 2\pi t$. $v\left(\frac{1}{12}\right) = 4\pi \cos\left(2\pi \cdot \frac{1}{12}\right) = 4\pi \cos \frac{\pi}{6} = 2\pi\sqrt{3} \text{ cm/s}$

Пълната енергия на хармонично трептене е $E = \frac{1}{2}kA^2 = \frac{1}{2}m\omega^2 A^2$. Общият вид на закона за движение при хармонични трептения е $x = A \sin(\omega t + \varphi)$. От сравнението с конкретния зададен закон

следва, че $\omega = 2\pi$. Следователно $E = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot 10^{-2} \cdot 4\pi^2 \cdot 4 \cdot 10^{-4} = 16\pi^2 \cdot 10^{-6} \text{ J}$.

20. Чертеж на опита на Юнг. Извод на формулата $\Delta = \frac{xd}{L}$ и $x_{\min} = \frac{2m+1}{2} \frac{\lambda L}{d}$, като използваме условието за интерференчен минимум $\Delta = (2m+1) \frac{\lambda}{2}$.